

ВСЕУКРАЇНСЬКА
науково-практична
конференція

**Інтеграційні процеси
та розвиток фінансової
системи України**

29-30 листопада
2006 року

Харків

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАН УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ КАЗНАЧЕЙСТВО УКРАЇНИ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
УПРАВЛІННЯ НБУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
АКЦІОНЕРНО-КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
«УКРСОЦБАНК»

Всеукраїнська науково-практична конференція

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

(Тези доповідей і повідомлень)

29 – 30 листопада 2006 року

Харків, 2006

ББК 65.9(2)30-2

I-20

Інтеграційні процеси та розвиток фінансової системи України: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (29 – 30 листопада 2006 року). – Х.: ФОП Лібуркіна Л. М., 2006. – 224 с. Укр., рос. мова

ISBN-996-8177-28-2

У збірку включено тези наукових доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інтеграційні процеси та розвиток фінансової системи України». Доповіді присвячено проблемам розвитку податкової та банківської систем України, оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності та удосконалення механізмів фінансового ринку України.

Для науковців, аспірантів, викладачів і студентів економічних спеціальностей, фахівців фінансової сфери.

ББК 65.9(2)30-2

Організаційний комітет

Голова комітету:

Пономаренко В. С. – ректор ХНЕУ

Заступники голови:

Геєць В. М., Кизим М. О., Іванов Ю. Б.

Члени організаційного комітету

Алексеев І. В.

Качук В. В.

Колодізев О. М.

Булєєв І. П.

Козьменко С. М.

Крисоватий А. І.

Вишневський В. П.

Омелянович Л. О.

Поддєрьогін А. М.

Галушко О. С.

Тищенко О. М.

Проноза П. В.

Гриньова В. М.

Тридід О. М.

Руденко В. М.

Калінеску Т. В.

Данілов О. Д.

Калініченко І. І.

Єремейчук Р. А.

Вчений секретар: Чмутова І. М.

ISBN-996-8177-28-2

© Колектив авторів, 2006

© ФОП Лібуркіна Л. М., 2006

ЗМІСТ

Секція 1. Сучасні проблеми розвитку податкової системи України	8
<i>Анненкова О. В., Олійник А. Д., Філатова Т. А.</i> Податкова система як складова механізму соціального розвитку України	8
<i>Васильєва Т. А., Грищенко О. С.</i> Проблеми і перспективи реформування системи оподаткування інвестиційної діяльності на рівні регіону.....	11
<i>Веткин А. С.</i> Поиск бюрократической ренты в налогообложении	14
<i>Галин Б. О.</i> Легалізація малого та середнього підприємництва в умовах ринкової трансформації економіки.....	17
<i>Грачов О. В.</i> Проблеми розвитку спрощеної системи оподаткування	19
<i>Зима О. Г.</i> Принцип єдиного підходу при оподаткуванні туристичної діяльності	21
<i>Корж М. А.</i> Напрями податкового регулювання руху інвестицій в умовах міжнародних інтеграційних процесів	25
<i>Маршалок Т. Я.</i> Податкова система України: минуле і сьогодення	28
<i>Мельник В. М., Таращенко В. А.</i> До аналізу розвитку соціальної підфункції податків.....	31
<i>Найденко О. Є.</i> «Вузькі місця» українського податкового законодавства	34
<i>Омелянович М. Ю.</i> Удосконалення податкових відносин.....	37
<i>Письменний В. В.</i> Теоретические подходы к определению сущности механизма местного налогообложения	40
<i>Райнова Л. Б.</i> Особливості застосування податкової соціальної пільги в Україні	42
<i>Рева Т. М.</i> Про реформування бюджетоутворюючих податків.....	45
<i>Солдатенко О. В.</i> Окремі проблеми розвитку податкової системи в Україні та напрями їх вирішення	48

<i>Атаманчук З. А.</i> Значення чинників впливу монетарної політики на економічне зростання.....	134
<i>Губарева І. О., Самелюк П. А.</i> Макросередовище та його вплив на розвиток фондового ринку України.....	137
<i>Другов О. О.</i> Вплив фінансової системи на розвиток економіки України	139
<i>Клімчук С. В.</i> Ретроспективна оцінка етапів відбуття трансформації відносин власності на Україні.....	141
<i>Колодізев О. М.</i> Дослідження фінансових інновацій та їх певних особливостей на окремих етапах розвитку інтеграційних процесів.....	144
<i>Колот О. А.</i> Боргова безпека держави як складова фінансово-економічної безпеки держави.....	148
<i>Курочкіна І. Г.</i> Принципи оцінки вартості господарюючого суб'єкту.....	152
<i>Лебідь О. В.</i> Функціональні форми та стадії кругообігу капіталу	155
<i>Мартюшева Л. С., Бойко І. Ю.</i> Финансовые результаты в системе смежных экономических категорий.....	159
<i>Мартюшева Л. С., Коренева А. Б.</i> Оцінка узгодженості фінансових і матеріальних потоків як інструмент запобігання розвитку кризових явищ	162
<i>Панура Ю. В.</i> Проблеми здійснення оперативного контролю за операціями з готівкою в торгівлі	165
<i>Поникаров В. Д.</i> Судебно-экономические экспертизы расчетных операций во внешнеэкономической деятельности	167
<i>Туркіна Ю. С.</i> Управління обіговими коштами як складова підвищення ефективності відтворювальних процесів промислових підприємств	170
<i>Филатов В. М.</i> Особенности финансирования сферы здравоохранения в условиях транзитивной экономики.....	172

ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ ІННОВАЦІЙ ТА ЇХ ПЕВНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА ОКРЕМИХ ЕТАПАХ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Колодізев О. М.

кандидат економічних наук, доцент

зав. кафедри банківської справи

Харківського національного економічного університету

Процеси інтернаціоналізації та глобалізації фінансових ринків визначають основні тенденції світового розвитку, які характеризуються поступовою лібералізацією державного регулювання банківської діяльності, подальшим розвитком фінансово-кредитних установ будь-якого типу і наданням їм статусу рівноправних партнерів ринку банківських послуг, посиленням конкуренції за рахунок впровадження в практику інноваційних методів та підходів щодо реалізації своєї політики.

Глобалізація світового простору передбачає необхідність активізації участі будь-якої країни, що стає на шлях сталого та динамічного розвитку, в інтеграційних процесах. Одним із головних та пріоритетних завдань розвитку України є поглиблення її інтеграції в європейський та світовий фінансовий простір. Досвід розвитку світової економіки доводить, що в умовах глобалізації стає неможливим розвивати економіку тієї чи іншої країни в умовах ізоляції її від світової економічної системи. Вирішення цієї проблеми насамперед можливе через дослідження розвитку процесів ринкової трансформації як на глобальному, так і на національному та регіональному рівнях.

Вивченню проблем розвитку інтеграційних процесів, аналізу ключових факторів їх виникнення та поступового поширення у світовому просторі присвячено багато уваги в роботах вітчизняних і провідних вчених світу.

По результатах своїх досліджень Б. В. Губський приходить до певної класифікації факторів, які характеризують глобалізацію як процес розвитку. Серед них він виділяє: геополітичні та гео економічні трансформації; науково-технічні досягнення; посилення гло-

бальних проблем як економічного, так і екологічного характеру. При цьому автор відзначає суттєвість врахування їх сукупного впливу на загальну ефективність процесів інтеграції.

У ситуації, коли економічно розвинуті країни прагнуть різними методами зміцнити свої монопольні позиції на ринку капіталів, фінансово-кредитні установи України мають постійно впроваджувати інноваційні методи конкурентної боротьби, основною метою використання яких є забезпечення та реалізація стратегії підвищення їх конкурентоспроможності.

Динаміка інтеграційних процесів світової економіки характеризується прискоренням вільного руху капіталу. Вплив світових фінансових ринків на зміну економічних умов функціонування фінансово-кредитних установ стає дедалі вагомішим за рахунок суттєвої взаємозалежності та взаємного впливу процентних ставок, обмінних курсів валют, рівнів ризиків, вартості цінних паперів, ефективності використання фінансових інструментів у різних країнах та регіонах світового господарства.

У сучасних умовах можна впевнено стверджувати, що міжнародний фінансовий капітал продовжує відігравати вирішальну роль у структурній перебудові та розвитку окремих країн на шляху їх інтеграції у світовий економічний простір. Це можливо насамперед за рахунок наявності певних особливостей та якісних переваг фінансового капіталу як перед прямими інвестиціями, так і перед іншими факторами виробництва. Саме можливість мобільного переміщення його у найвигіднішу сферу діяльності з урахуванням фактору часу забезпечує значну акумуляцію фінансових ресурсів на рахунках фінансово-кредитних установ з метою їх подальшого ефективного використання.

Посилення взаємозалежності глобальних економічних процесів вимагають наявності загальносвітових уніфікованих статистичних, фіскальних, банківських та інших стандартів. Все більша кількість країн підпорядковується прийнятим Базельським принципам банківського нагляду, стандартам FATF в галузі боротьби з тіншовим обігом і «відмиванням» грошей. Установлення єдиних стандартів для капіталу комерційних банків з урахуванням ризику обумовлено

необхідністю вирішення питань шляхом застосування передбачених прогнозованих заходів щодо: зростання конкуренції між міжнародними банками; недостатньої визначеності тенденцій розвитку фінансового і валютного ринків; протидії можливого поширення банківської кризи із однієї будь-якої країни на інші країни.

Але в таких умовах, на нашу думку, слід враховувати можливі негативні тенденції для країн, що розвиваються, які призведуть до появи нових загроз у фінансовій сфері. У певних ситуаціях існують передумови для виникнення криз на фінансових ринках, підвищення ризику системних збоїв, зростання спекуляції внаслідок використання можливостей підвищення вигоди за рахунок слабозрозумітих країн. Таке становище свідчить про необхідність передбачення наявності системи дієвих заходів, спрямованих на захист глобальних зв'язків, які об'єднують людство і дозволяють країнам, що розвиваються, подолати свої проблеми значно легше та з меншими втратами на шляху інтеграції. Розробку системи колективних заходів можливо здійснити тільки з урахуванням всього попереднього досвіду інтеграційних процесів світового господарства за допомогою проведення дослідження загальних тенденцій та особливостей процесу інтернаціоналізації саме міжнародного банківського капіталу.

Узагальнення тенденцій і подій на основі вивчення досвіду функціонування банківських угруповань у глобальному масштабі дозволяють визначити основні довготермінові етапи розвитку міжнародного банківського бізнесу. Так, З. М. Васильченко у своїй монографії надає таке бачення принципів періодів: 1) перші ознаки розширення банківської діяльності у 60-х роках; 2) нафтова криза і зростаюча конкуренція у 70-х роках; 3) боргова криза і фінансові інновації у 80-х роках; 4) підготовка до фінансової інтеграції в 90-х роках.

Вивчення всього теоретичного матеріалу, який є підґрунтям даного дослідження, дозволяє визначити принципові особливості кожного окремого етапу розвитку. Так, на першому етапі визначається подальше зрощення банківського капіталу з промисловим, відбувається інтенсифікація концентрації банківського капіталу, внаслідок якої з'являються нові специфічні форми міжнародних бан-

ків. Другий етап характеризується значним зростанням банківської конкуренції на фоні розвитку специфічних сегментів банківського ринку, а саме ринку єврокредитів, який стає дуже привабливим для банків інших країн, що створювало суттєву конкуренцію американським банкам. Третій етап пов'язаний з появою фінансових інновацій. Внаслідок виникнення боргових криз в багатьох країнах суттєво поширився попит на кредити. Міжнародне кредитування набуло нових форм, бурхливими темпами розвиваються ринки фінансових інновацій. Головна увага банків була зосереджена на інвестиційній діяльності та операціях з цінними паперами. Наступний період характеризується розвитком, систематизацією та встановленням єдиних стандартів для капіталу банків (Базельська угода), що дозволило в наступні роки сформувати підґрунтя для формування єдиного європейського ринку фінансових послуг. Має місце значне посилення міжнародної банківської конкуренції, активізується банківська діяльність за рахунок надання саме інноваційних видів банківських послуг.

Аналіз розвитку сучасного етапу повною мірою свідчить про те, що суттєві зміни переживають фінансові системи розвинутих країн. Весь комплекс змін характеризується глобалізацією фінансових ринків, розширенням спектра банківських послуг, розвитком структури інститутів банківського та небанківського секторів, трансформацією податкового законодавства та застосуванням новітніх інформаційних технологій.

Дослідження тенденцій загального процесу розвитку світової економіки стають передумовою та підтверджують неминучість інтеграції України у європейський та світовий простір через повноправне членство у СОТ і інтеграції в ЄС. Реалізація таких намірів неможлива без розробки стратегії розвитку фінансової системи України через створення дієвих механізмів підвищення її конкурентоспроможності на світових фінансових ринках. Серед основних напрямів розвитку та їх реалізації можна виділити такі: постійний пошук нових елементів фінансового ринку на різних економічних рівнях; підвищення ролі банківської системи в процесі трансформації заощаджень в інвестиційні ресурси; активізація впроваджен-

ня ринкових механізмів для фінансування національної економіки; створення привабливого інвестиційного клімату в банківському секторі та підвищення прозорості його функціонування; лібералізація регулювання ринку фінансових послуг; формування розвиненого українського ринку цінних паперів з орієнтацією на європейську модель його організації; активізація впровадження інформаційно-комунікативних технологій здійснення банківських операцій.

БОРГОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ЯК СКЛADOVA ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Колот О. А.

здобувач кафедри фінансів

Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана

Боргова безпека держави є складовою частиною багаторівневої структури загальної фінансово-економічної безпеки держави, зважаючи на комплексний зв'язок і взаємний вплив боргових зобов'язань з усіма аспектами економічного розвитку держави. Рівень державного боргу, обсяги виплат за ним, інтенсивність обслуговування та погашення боргових зобов'язань безпосередньо впливають та одночасно залежать від таких макроекономічних показників, як відсоткова ставка, рівень та темпи інфляції, вартість національної валюти, дефіцит (профіцит) Державного бюджету, сальдо платіжного балансу та ін.

Сутність боргової безпеки полягає в забезпеченні певного рівня накопичених боргових зобов'язань та боргових виплат, який дозволяє зберегти стійкість фінансової системи країни до внутрішніх та зовнішніх загроз. Таким чином, ефективна та зважена боргова політика передбачає відповідність розміру державних боргових зобов'язань і боргових виплат динаміці економічного зростання країни, стану золотовалютних резервів тощо.

Одним з методів оцінки боргового навантаження в міжнародній практиці є використання певного набору коефіцієнтів, так званої сис-

Підписано до друку 22.10.2006 р. Формат 60 x 84/16. Папір офсетний.
Гарнітура WarnockPro. Друк ризографічний. Ум.-друк. арк.13,1.
Обл.-вид. арк. 15,1. Наклад 140 прим. Зам. № 182.

ФОП Лібуркіна Л. М.
61050, Харків, а/с 870.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру України суб'єктів
видавничої діяльності ХК № 76 від 12.02.2003 р.
Надруковано у ВД «ІНЖЕК», Харків, пр. Гагаріна, 20.